

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

21.gadsimta kompetences dzīves kvalitātei

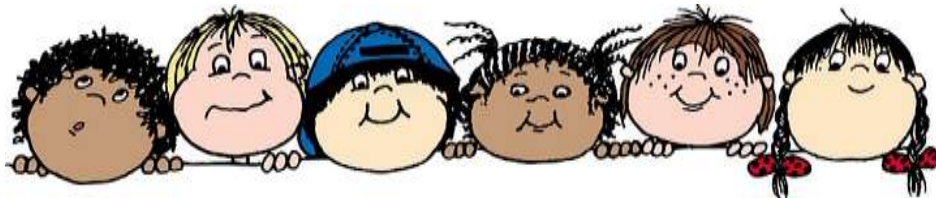
Tatjana Koķe – LU profesore

Lekcijas rezultātā:

Baudīsim prieku par kopīgu mācīšanos

Papildināsim izpratni par mācību priekšmetu, dzīves prasmju un dzīves kvalitātes saistību

Stiprināsim nepieciešamību pēc holistiska skatījuma uz savu darbību un tās rezultātiem

ES 2020 3 prioritātes:

- **gudra izaugsme** – uz zināšanām un inovāciju balstītas ekonomikas attīstība
- **ilgtspējīga izaugsme** – resursu ziņā efektīvākas, videi nekaitīgākas un konkurētspējīgākas ekonomikas veicināšana
- **integrējoša izaugsme** – tādas ekonomikas veicināšana, kurā ir augsts nodarbinātības līmenis un kas nodrošina sociālo un teritoriālo kohēziju

Mūsdienu pasaulē pieprasītas *vērtības*:

- darboties patstāvīgi un tajā pašā laikā spēt darboties daudzdisciplinārās komandās,
- uztvert domas, lietas, parādības, kuras var izskatīties pilnīgi atšķirīgas un spēt tās vienot kopīgās, jaunās formās

Uzdevums izglītības videi - pārorientēties no mono, atsevišķu disciplīnu piedāvājuma uz sarežģītās mūsdienu pasaules jautājumu risināšanas gatavības stiprināšanu, veidojot “atvērta dialoga” attiecības

“**Ideju**” paaudzes audzināšana skolā

- Pētniecība
- Projektu metode (problēmas izpēte, ideju ģenerēšana, risinājumu izvēle, darbības plāna izveide)
- Diverģentās un konverģentās domāšanas stimulēšana

Nākotnes līdera galvenā kompetence –
uzņēmīgums (radošums + atbildība)

Mācību saturā un metodēs integrējot:

- zināšanas ar praksi, lai jautājumu apgūtu tās kompleksumā
- mācību vidi ar kopienas /sabiedrības vidi, bagātinoties ar dažādiem ikdienas vai zinātniskiem pieņēmumiem par jautājumu
- sacensību ar sadarbību
- kognitīvās mācīšanās metodes ar eksperimentālām dabzinībās un sociālās zinībās, apvienojot abstraktās un gadījuma rakstura zināšanas
- personiskās intereses ar sociālo atbildību, veidojot jaunas zināšanas un to praktisko izmantošanu ‘kopīgam labumam’
- pragmatiskās ar augstas morāles vērtībām

2011.gads – Brīvprātīgā darba veidošanas pieredze

Dzīves kvalitātes faktori

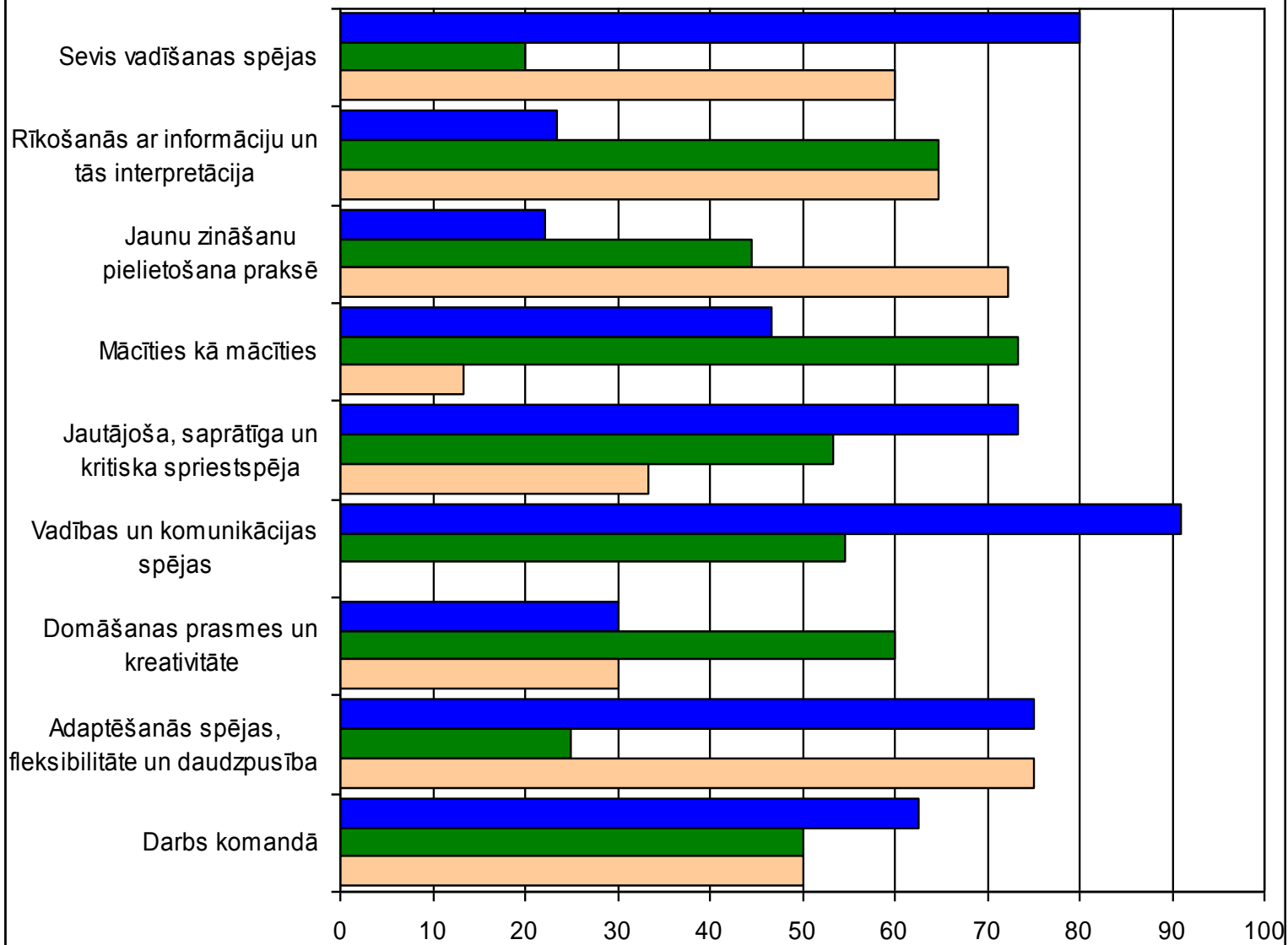
Labklājība: *nodarbinātība, materiālā nodrošinātība*

Drošība: *fiziskā, sociālā*

Ilgtspēja: *izglītība, veselība, līdzdalība sabiedriskajos procesos, situācija ģimenē .*

■ Valodu joma   ■ Sociālo zinību joma   ■ Tehnisko zinību joma   (%)

Vadības un komunikācijas prasme – mācās skaidri izteikties; mācās pamatot sev nozīmīgas vērtības mākslā; mācās diskutēt un toleranti uz klausīt atšķirīgus viedokļus par mākslu; **prot analizēt un interpretēt mākslas darbus**, izteikt savu viedokli par mākslas darba saturu, **uzrakstīt to pārsprieduma formā**.

Adaptēšanās, atvērtība, uzņēmība – apgūst prasmi stāties pretī pārmaiņām, piemēroties uzdevumiem, mainīt personīgo attīstības virzienu.

Darbs komandā – mācās dalīties ar informāciju un zināšanām, mācās strādāt kopīgu mērķu labā, lai to sasniegtu, mācās uz klausīt un pieņemt viens otru.

Jānis Staņislavs Roze
Sieviete ar vīstu

Maijas Tabakas gleznas interpretācija

J.Grosvalda darba interpretācija

Būtiskāko prasmju un kompetenču salīdzinājums

<p>1. Būtiskākās prasmes dzīvei Zināšanu sabiedrībā</p>	<p>2. Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei, beidzot 9. klasi, Sociālo zinību mācību priekšmeta <u>standarts</u> 1.-9. klasei (MK noteikumi Nr.1027, 19.12.2006., 17. pielikums)</p>	<p>3. Mācību stundu tematiskais <u>plānojums</u> 9. klasē pēc L. Micānes un V. Miķelsones <u>grāmatas</u> “Veselības mācība, Sociālās zinības 7.-9. klasei”</p>
---	--	---

Mācību programmas paraugā mācību saturs pilnībā atbilst Pamatizglītības standartā izvirzītajiem mērķiem un salīdzināšanas posmā netiek analizēts

Mācīties kā mācīties

1.

- *Būt atvērtam jaunām zināšanām un mācību metodēm;
- *Identificēt un izmantot dažādus zināšanu avotus;
- * Saistīt mācīšanos ar personīgiem mērķiem

2.

- 15.13. prot plānot mācību darba secību, mācīšanās gaitā vērtēt savu mācīšanos un veikt nepieciešamās korekcijas mācību uzdevumu veikšanas secībā;
- 15.18. atbilstoši mācību mērķim patstāvīgi izvēlas un lieto piemērotus informācijas avotus;
- 14.14. apzinās darba vērtību; plāno savu turpmākās profesionālās darbības jomu, izvērtējot savas spējas, intereses un sabiedrības vajadzības

3.

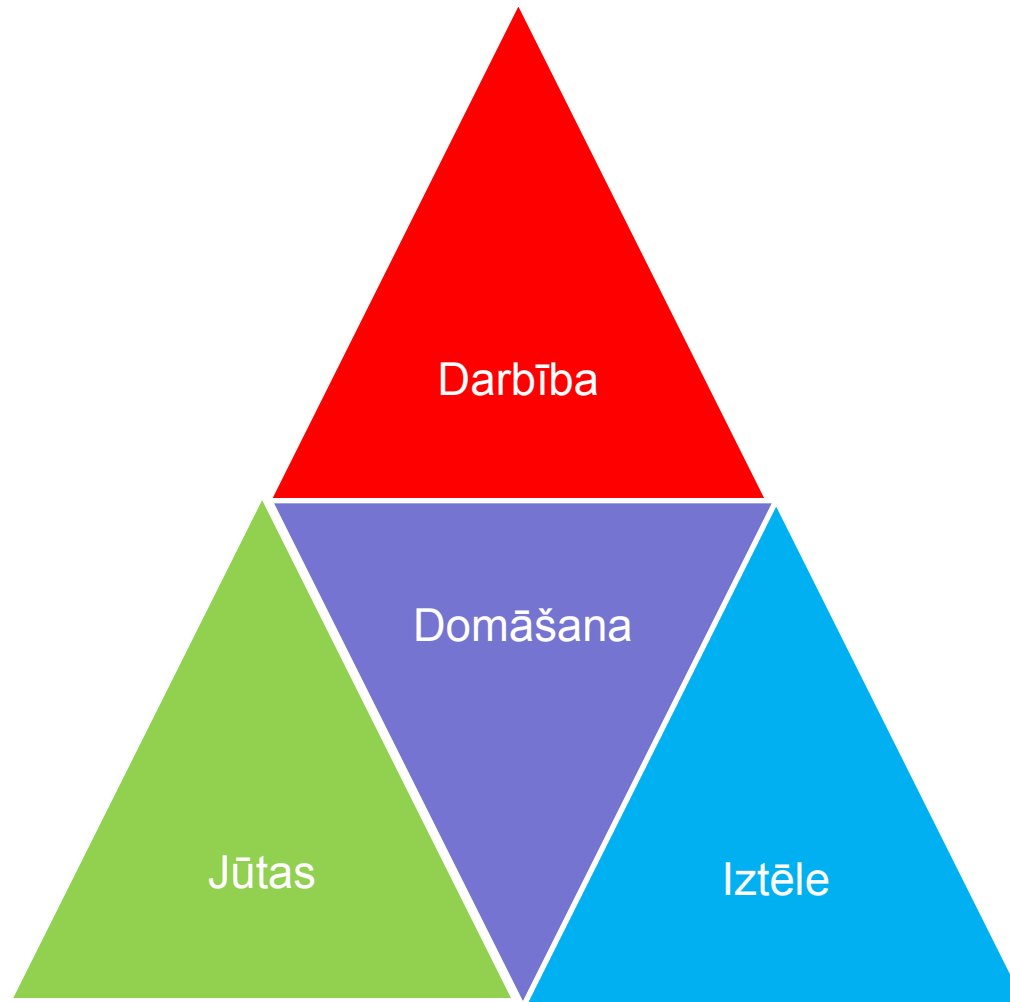
- Turi taisni muguru.
  - Tava ēdienkarte.
- Ieteicamās mācību stundu tēmas:
- Dienas plānojums.
  - Pašizziņa un pašvērtējums.
  - Sevis pilnveidošanas paņēmieni.

Problēmu risināšana
Grafiskie organizatori
Situāciju analīze
Projektu metode
Prāta vētra
Stāstījums

Akcenti izglītībā dzīves kvalitātei

- Meklēt un nodrošināt jaunus, efektīvākus mācīšanās veidus, elastīgi kombinējot resursus, piesaistot sadarbības partnerus un paplašinot izglītojošo vidi. Izmantot ikdienas mācīšanos kā jaunu resursu izglītības vides paplašināšanā.
- Sekmēt katram indivīdam apsteidzošu izpratni par pārmaiņu nepieciešamību un gatavību tām, attīstīt elastīgas pašnoteikšanās prasmes
- Pārvietot akcentus no stabilas izglītības uz **elastīgu**, kuras pamatā ir:
  - ❖ vispārējas *zināšanas*, kas nepieciešamas pārejai no vienas profesionālās/izziņas *darbības jomas* uz citu, kompleksi piedāvājot un risinot mācību satura jautājumus, lai tuvinātu tos dzīvei
  - ❖ *zināšanas*, kas nodrošina pamatu turpmāko zināšanu apguvei, adaptēšanos jaunā vidē, efektīvu problēmu risināšanu neparedzētās situācijās, patstāvīgu jaunu zināšanu radīšanu, iemācoties veidu kā atteikties no tradicionāliem, mono-priekšmetiskiem rāmjiem, attīstot starpdisciplināritāti mācību saturam un holistisku pieeju mācīšanās procesam. SD uzdevumi ir veids kā no tradicionālām empīriskām zināšanām **radīt** jaunas inovatīvas zināšanas

Holistiska pieeja (HP)

HP priekšrocības un trūkumi

(+)

Plašs paradigmu un ideju ietvars. Plaša sadarbība un savstarpēja ieinteresētība, nepieciešamība nepārtraukti sasniegt savstarpēju sapratni : “**veidot būtību kopainā**”.

Attīstīta daudz-perspektīvu domāšana un spēja darboties zināšanu un informācijas daudzveidībā.

Holistiska pētījuma un tā rezultāta uztvere un izpratne, orientēta uz Patību (Self, me, I).

(-)

Ierobežota ekspertu pieejamība.

Vērtība “**meklēt patiesību**”. Akcents uz pētniecisko procesu, ne rezultātu.

Pastāv liels un bieži neattaisnojams risks izjaukt jebkuras robežas, kurās var radīt jaunas noteiktu zināšanu formas

Mācīsimies kopā un gūsim prieku!